

Осінній дощ

Ясунарі Кавабата

Мені привиділося, начебто в горах, укритих яскраво— червоним листям, сиплються іскри.

Власне кажучи, не в горах, що стоять прямовисно обабіч річки, а в глибокій долині. Небо видно лише тоді, коли задерти голову вгору. Воно ще блакитне, та на ньому вже заграли вечірні барви.

Такі ж кольори з'явилися і на білястому річковому камінні. Тиша сповзала з ясно-червоних гір у долину, проникала в душу й нагадувала, що вечір недалеко. Поки я дивувався, чому на синій воді не відбивається золоте листя дерев, мені здавалося, ніби на поверхню річки сиплються іскри.

Але то падав не вогняний дощ, не іскри летіли — то водяне дзеркало спалахувало міріадами вогників. Ні, іскри все-таки сипалися, бо було видно, як, торкнувшись води, вони гасли. Лише на тлі червонястих гір вони губилися. Та коли я глянув над гори, то побачив, як сила-силенна іскрин несамовито сиплеться униз. Певно, тому, що іскри рухались, смужка неба між берегами гірських вершин, здавалось, текла річкою.

От що примарилось мені ввечері, коли я куняв у швидкому поїзді, що мчав до Кіото.

Я хотів побачити в тамтешньому готелі одну з двох дівчаток, згадка про яких збереглася в пам'яті від часу, коли років п'ятнадцять тому мені в лікарні робили операцію печінки.

Одну з них, ще зовсім маленьку, що народилася без жовчної протоки (дитина без неї могла прожити не довше року) оперували — ввели штучну трубку, що з'єднала печінку з жовчним міхуром. Після операції я підійшов до матері й, поглядаючи на маля на її руках, запитав:

— Все обійшлося? Гарненька у вас дівчинка.

— Дякую. Кажуть, не сьогодні-завтра їй погіршає. Чекаємо батька з дому,— спокійно відповіла жінка.

Дитина, здавалося, солодко спала, на грудях під кімоно у візерунках камелій щось випиналося, мабуть, бинти.

Нічого дивного, що я так необачно поцікавився у жінки про здоров'я дитини. Виною тому було властиве хворим душевне розслаблення. В цій хірургічній лікарні перебувало чимало дітей віком від п'яти до восьми років, котрі, очікуючи операції на серці, розважалися тим, що галасували по коридорах, їздили вгору-вниз на ліфті. З тими дітьми я не раз розмовляв. То здебільшого були дітлахи, батьки яких побоювалися, що вони помруть, якщо змалку операційним втручанням не усунути вродженої вади серця.

З-поміж тих дітей мою увагу привернула одна дівчинка. Щоразу, як я їхав на ліфті, неодмінно була і вона. Заб'ється в куток, що навіть не видно її за ногами дорослих, і понуро блимає суворими очима, міцно стуливши губи. Медсестра казала, що дівчинка

катається на ліфті майже дві-три години на день. Вона завжди була похмура, навіть тоді, коли сиділа на канапі в коридорі. Коли я звертався до неї, вираз її очей нітрохи не мінявся.

— Правда, за цю дівчинку можна не хвилюватися? — сказав я медсестрі.

Та несподівано дівчинка зникла.

— Її оперували? Як вона почувається? — запитав я медсестру.

— Нічого їй не встигли зробити. Вона поїхала додому. На сусідньому ліжку померла дитина, тож дівчинка затялася,— мовляв, хочу додому, і край. Ніхто не зміг її затримати в лікарні...

— Так-так... Цікаво, чи жива вона ще?

І ось тепер я їхав у Кіото, щоб побачити ту дівчинку в розповні юності.

Стукіт дощових крапель об шибку вагона урвав мій сон наяву. Видиво щезло. Куняючи, я чув, як дощ періщить у вікно. Незабаром зверху так захлюпало, залопотіло, що аж задеренчало вікно. Навскіс від краю до краю по шибці поповзли краплини, то зупиняючись на мить, то знов рухаючись. Я відчув у тому якийсь ритм. У тому рухові, з яким міріади крапель переганяли одна одну, спадали вниз, виписували плетиво ліній, мені вчувалася музика. Музика крапель, що билися об шибку, мабуть, і викликала враження, нібито крізь тишу червоного листя дерев у горах на землю спадають вогняні іскорки.

Від власника мануфактурної крамниці в Кіото я дістав запрошення на показ новорічних кімоно в залі одного готелю. Серед манекенниць була Беппу Рікко. Я добре пам'ятав цю дівчину, але не сподівався, що вона працює манекенницею. Отож у Кіото я їхав скоріше не для того, щоб милуватися осінньою красою ясно-червоного листя кленів, а щоб побачити Рікко.

Наступного дня теж падав дощ. Після обіду я сидів у салоні готелю на четвертому поверсі й дивився телевізійну передачу. Тут же юрилися гості, що зібралися врочисто відзначити заручини, проходили й наречені. Коли з парадного залу вийшла вже не перша пара молодят, позад мене клацнув фотоапарат — фотографували заручених на згадку, і я оглянувся. Тієї самої хвилини я побачив власника мануфактурної крамниці. Він привітався, а я спитав, чи вже прийшла Беппу Рікко. Чоловік показав очима вбік: під затуманеним паром вікном стояла Рікко, міцно стуливши губи, й суворим поглядом дивилася, як фотографуються наречений з нареченою. Побачивши перед собою живу й здорову струнку вродливу дівчину, я хотів до неї озватися. "Та чи пам'ятає вона мене, чи пригадає?" — завагався я і промовчав.

— Завтра на виставці кімоно вона демонструватиме плаття для наречених... — шепнув мені на вухо власник мануфактурної крамниці.